

BÖLGESEL KALKINMA

Doç. Dr. Nuri YAVAN

Ankara Üniversitesi
Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi
Coğrafya Bölümü
Beşeri ve İktisadi Coğrafya Anabilim Dalı
nuri.yavan@ankara.edu.tr

BÖLGE TÜRLERİ

- ▶ **Dünyadan Farklı Bölge Örnekleri**
 - ▶ AB'de Bölgeler ve Bölge Çeşitleri: NUTS-İBBS sistemi
- ▶ **Türkiye Bölge Ayrımları ve bölge türleri**
 - ▶ Coğrafi bölgeler
 - ▶ İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS) ve İBBS bölgeleri
 - ▶ Diğer bölge türleri

Bölge (Region): Dünyada farklı Örnekler

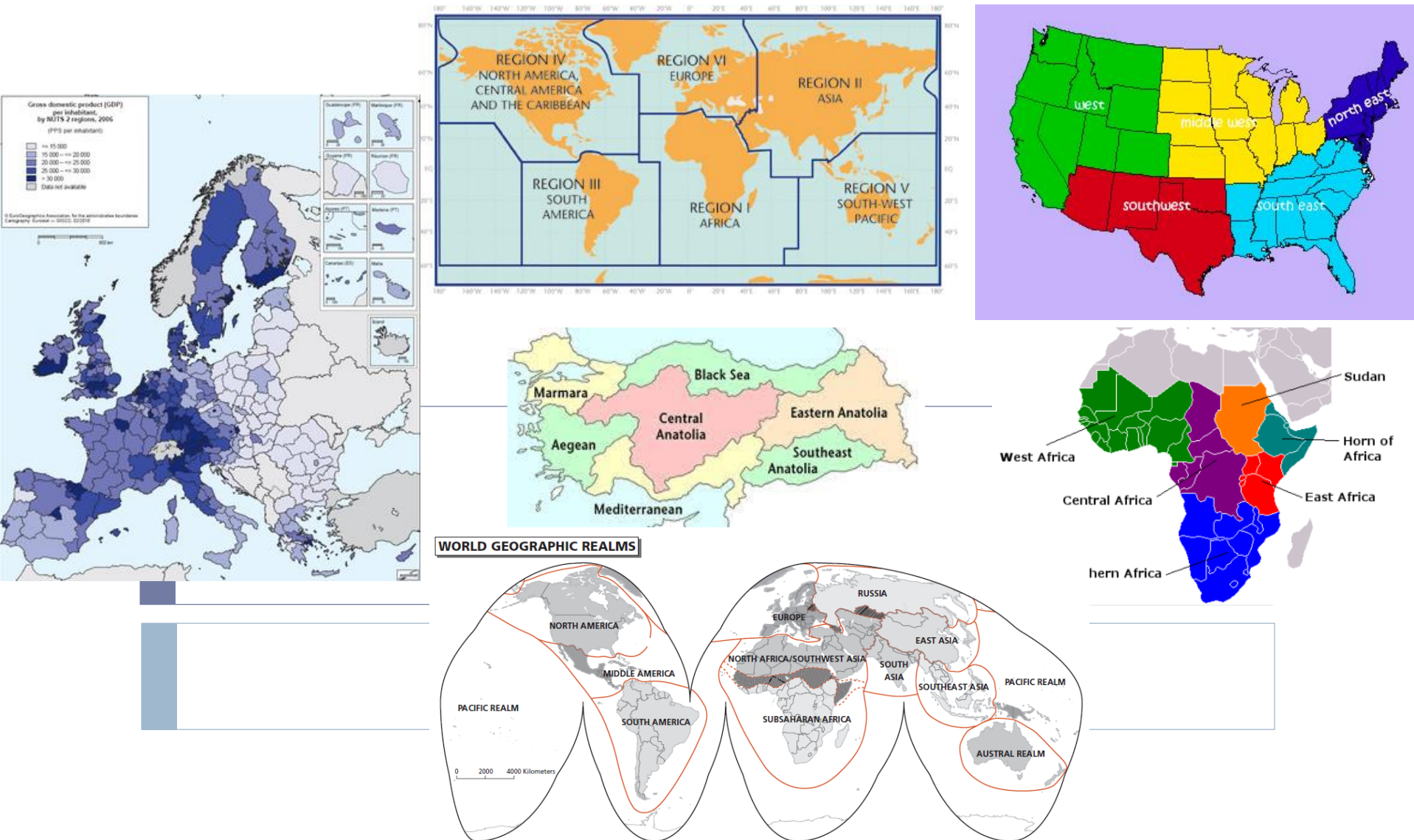
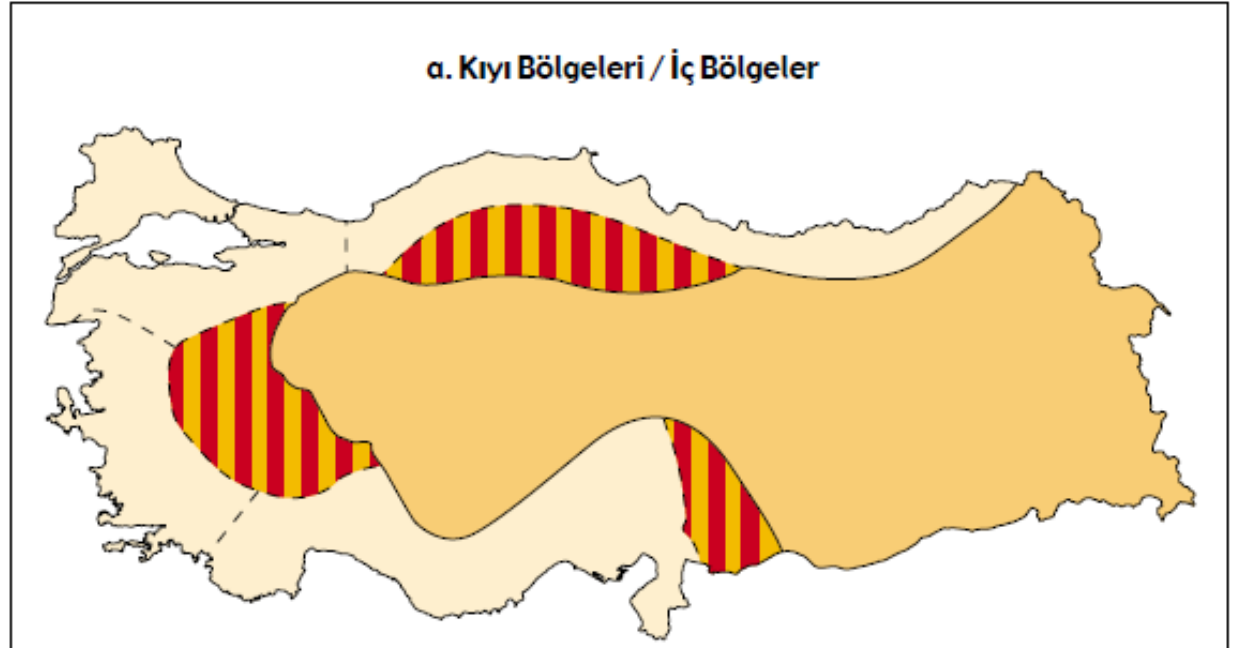

Figure 1.4. One way to view the world's geography, based on a combination of physical, cultural, political, and economic factors. Not many regional borders are sharply defined, but at this scale only a few major transition zones can be shown, as in Africa, Central Asia, and Eastern Europe.

Farklı Bölge Örnekleri

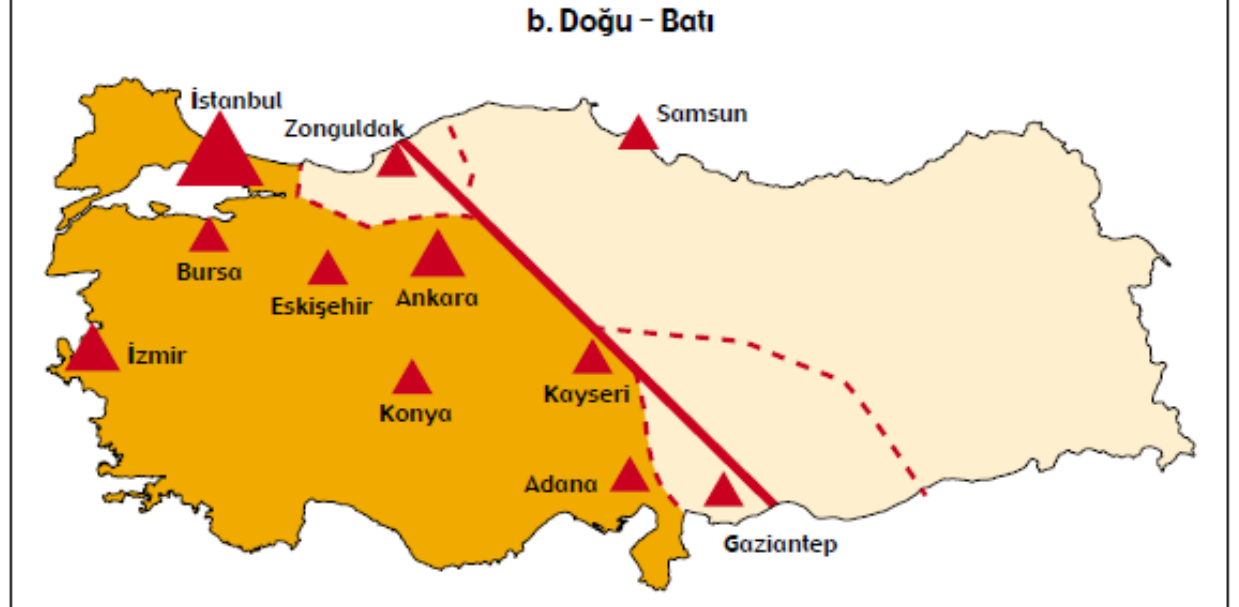
a. İç Bölgeler - Kıyı Bölgeleri Karşıtlığı

- İç Bölgeler
- Geçiş Bölgeleri
- Kıyı Bölgeleri

b. Doğu - Batı Karşıtlığı

- Doğu
- Batı
- Tartışmalı alanlar
- Başlıca sanayi merkezleri

AB ve Bölgeleri

- ▶ NUTS (Nomenclature of territorial units for statistics) sınıflandırması (İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflandırması - İBBS), AB'nin ekonomik bölgelerini bölmek için geliştirilmiş hiyerarşik bir sistemdir:
- ▶ NUTS veya İBBS bölge sisteminin temel amacı, AB bölgesel istatistiklerinin toplanması, geliştirilmesi ve uyumlaştırılmasıdır.
- ▶ Bölgelerin sosyo-ekonomik analizlerinin yapılması için 3 bölgesel düzey bulunmaktadır:
 - ▶ NUTS 1: büyük sosyo-ekonomik bölgeler
 - ▶ NUTS 2: bölgesel politikaların uygulanması için temel bölgeler
 - ▶ NUTS 3: spesifik teşhisler için küçük bölgeler
- ▶ AB NUTS sınıflandırması,nda NUTS 1'de 27 bölge, NUTS 2'de 271 bölge ve NUTS 3 düzeyinde de 1303 bölge vardır.

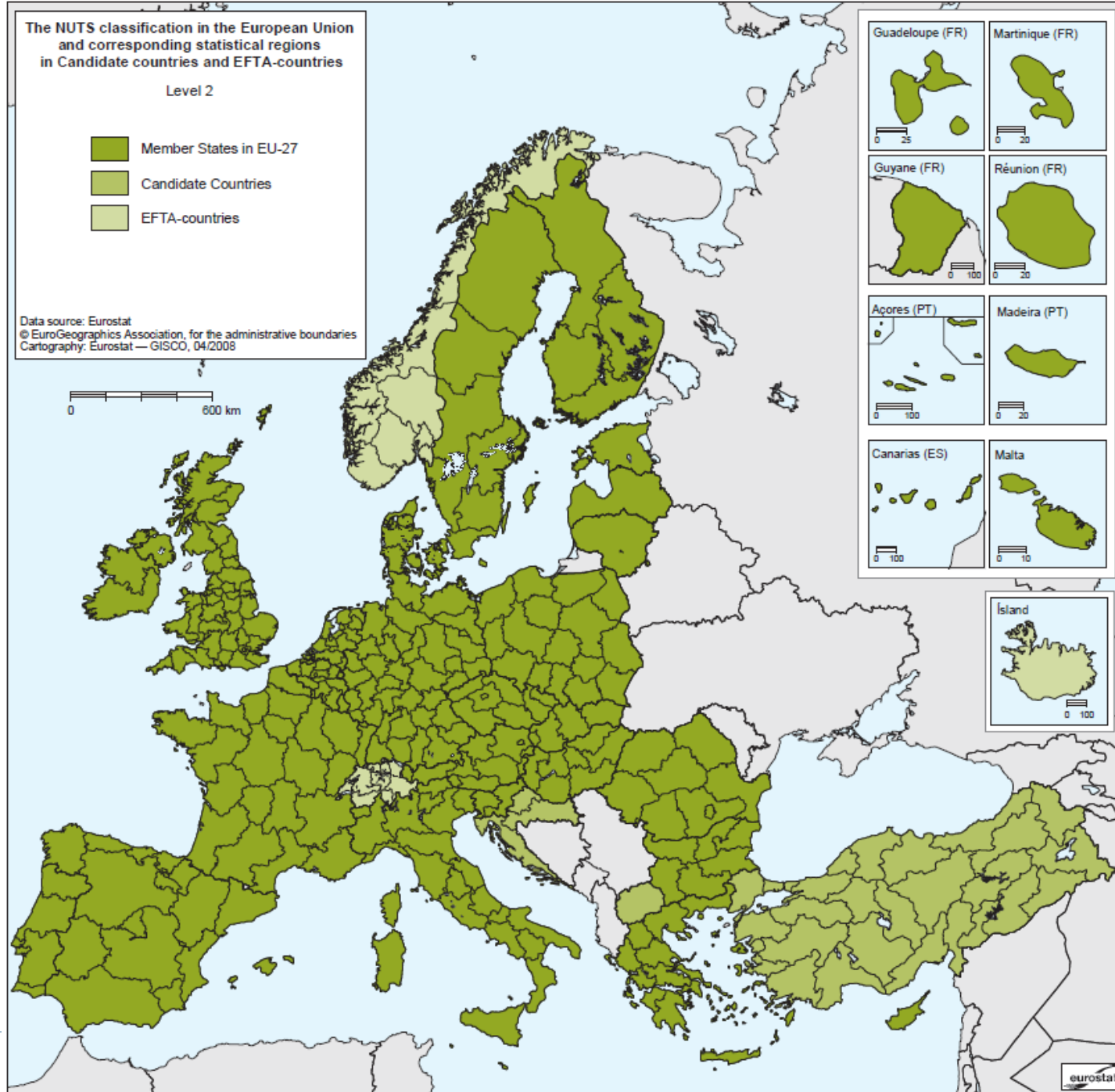
The NUTS classification in the European Union and corresponding statistical regions in Candidate countries and EFTA-countries

Level 2

- Member States in EU-27
- Candidate Countries
- EFTA-countries

Data source: Eurostat
© EuroGeographics Association, for the administrative boundaries
Cartography: Eurostat — GISCO, 04/2008

0 600 km

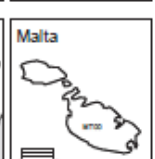
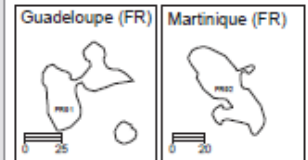
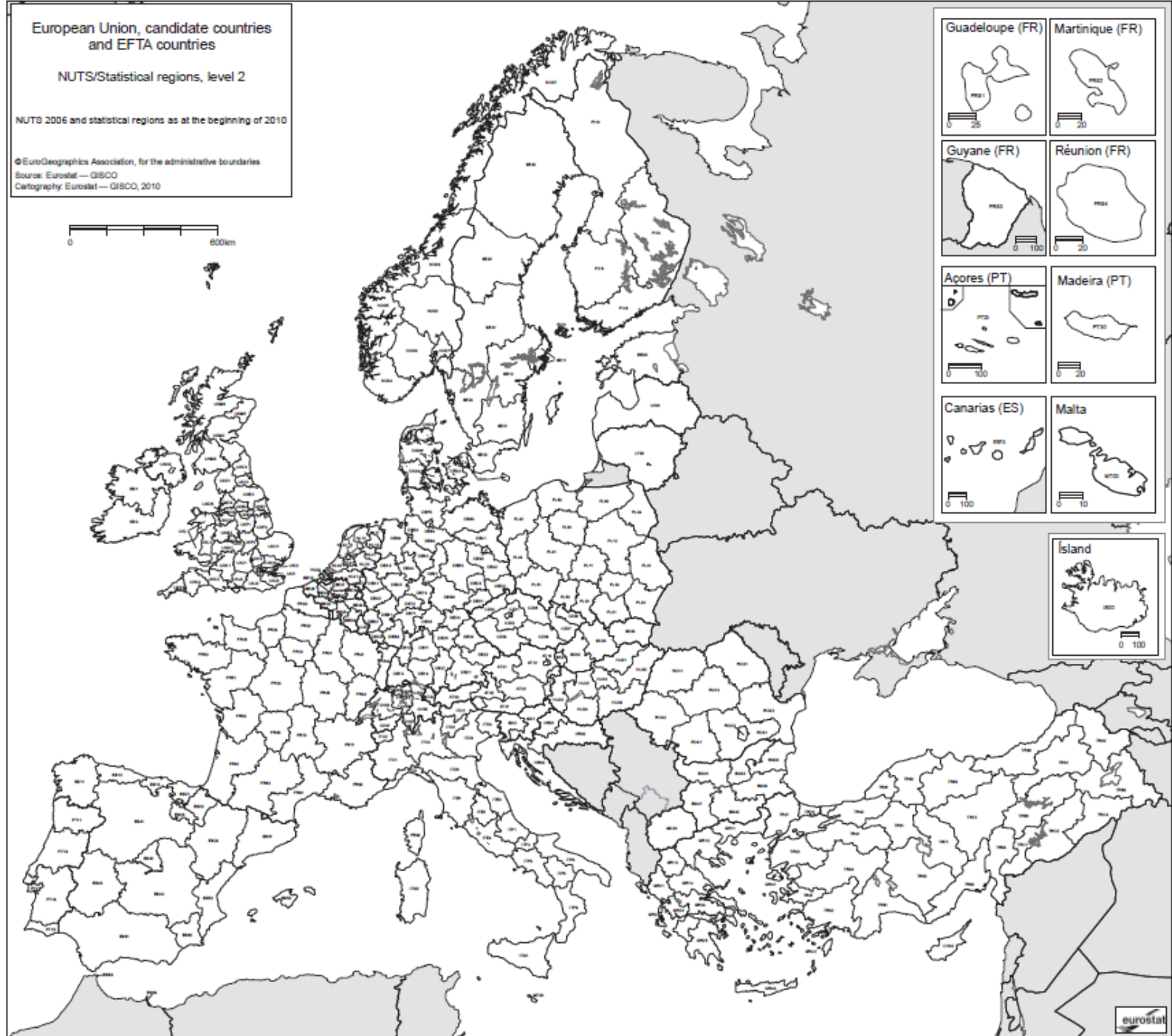

European Union, candidate countries
and EFTA countries

NUTS/Statistical regions, level 2

NUTS 2006 and statistical regions as at the beginning of 2010

© EuroGeographics Association, for the administrative boundaries
Source: Eurostat — GISCO
Cartography: Eurostat — GISCO, 2010

Türkiye Bölge Ayrımları ve bölge türleri

Coğrafyacıların yaptığı bölge ayrımları

Konusal yaklaşıma göre (Özçağlar, 2003);

- Doğal bölgeler,
- Sosyo-ekonomik (beşeri) bölgeler,
- **Coğrafi bölgeler:** Sentez (doğal + beşeri)

İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS): Bölgesel kalkınma ve istatistiki veri toplama amaçlı resmi Türkiye bölgeleri

- "Düzey 1 Bölgeleri"
- "Düzey 2 Bölgeleri"
- "Düzey 3 Bölgeleri"

Yatırım Teşvik Bölgeleri

- Eski Yatırım Teşvik Bölgeleri
- Yeni Yatırım Teşvik Bölgeleri

Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Bölgeleri

- En gelişmiş bölgeler: 1. Dereceden
- Gelişmiş bölgeler: 2. Dereceden
- Orta derecede gelişmiş bölgeler: 3. Dereceden
- Az gelişmiş bölgeler: 4. Dereceden
- En az gelişmiş bölgeler: 5. Dereceden

Coğrafi bölgeler

- Coğrafi bölgelerin alt kırılımları;
- Bölge → Bölüm → Yöre → Kesim → Alan

İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS)

- Bölgesel istatistiklerin toplanması, geliştirilmesi, bölgelerin sosyo-ekonomik analizlerinin yapılması, bölgesel politikaların çerçevesinin belirlenmesi ve Avrupa Birliği Bölgesel İstatistik Sistemine uygun karşılaştırılabilir istatistikî veri tabanı oluşturulması amacıyla ülke genelinde İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflandırması tanımlanmıştır.
 - İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflandırmasında iller "Düzey 3" olarak tanımlanmış; ekonomik, sosyal ve coğrafi yönden benzerlik gösteren komşu iller ise bölgesel kalkınma planları ve nüfus büyüklükleri ile dikkate alınarak "Düzey 1" ve "Düzey 2" olarak gruplandırılmak suretiyle hiyerarşik İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflandırması yapılmıştır.
 - "**Düzey 3**" kapsamındaki İstatistikî Bölge Birimleri 81 adet olup il düzeyindedir. Her il bir İstatistikî Bölge Birimini tanımlamaktadır.
 - "**Düzey 2**" İstatistikî Bölge Birimleri, "Düzey 3" kapsamındaki komşu illerin gruplandırılması sonucu tanımlanmış olup, 26 adettir.
 - "**Düzey 1**" İstatistikî Bölge Birimleri ise "Düzey 2" İstatistikî Bölge Birimlerinin gruplandırılması sonucu tanımlanmış olup, 12 adettir.
-

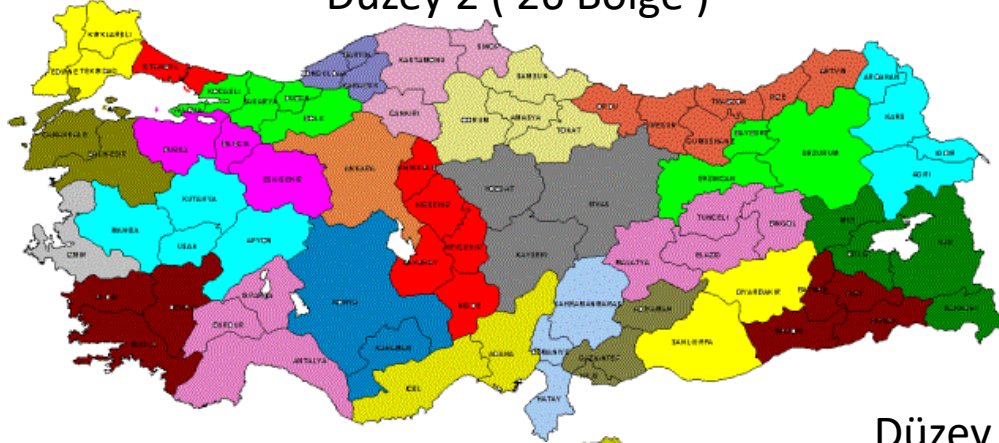

Düzyey 3 (81 Bölge)

İSTATİSTİKİ BÖLGE BİRİMLERİ SINIFLANDIRMASI (İBBS)

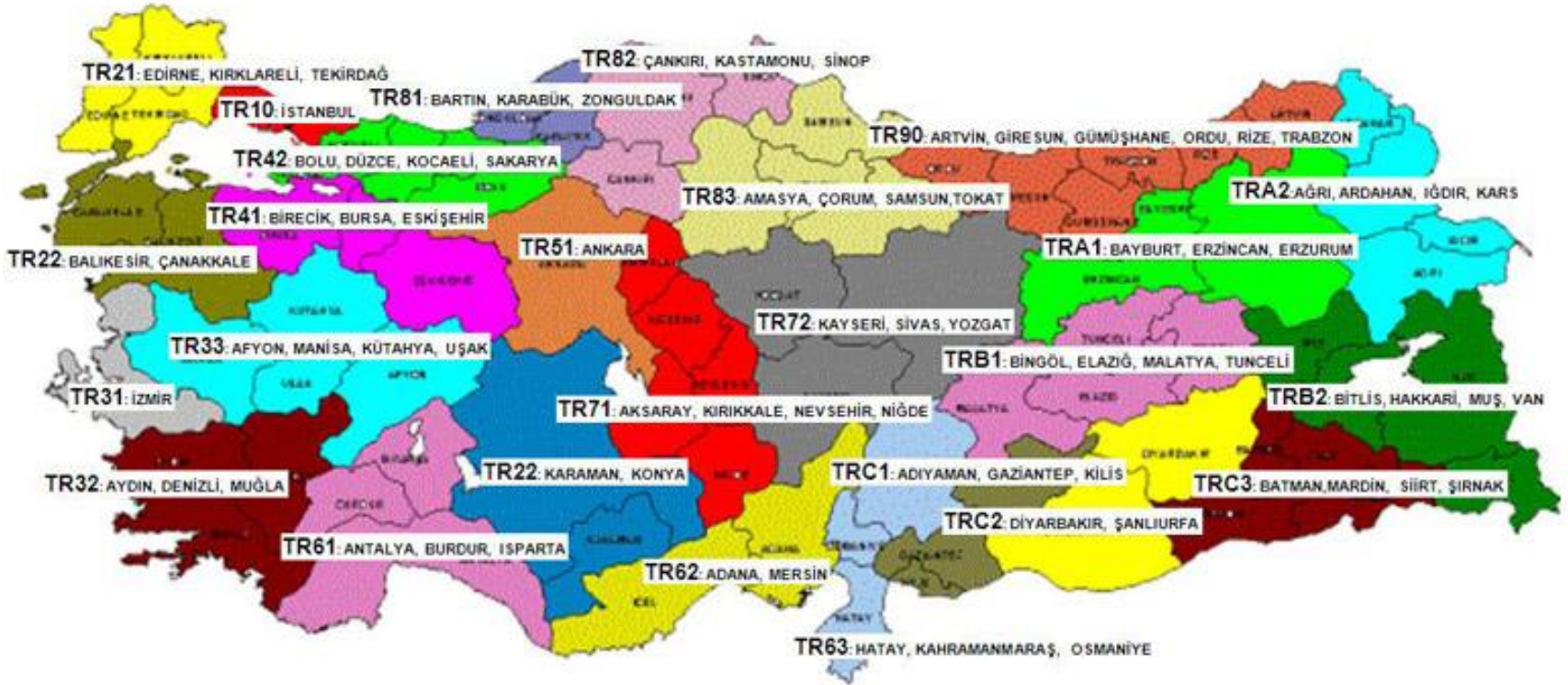
Düzyey 2 (26 Bölge)

Düzyey 1 (12 Bölge)

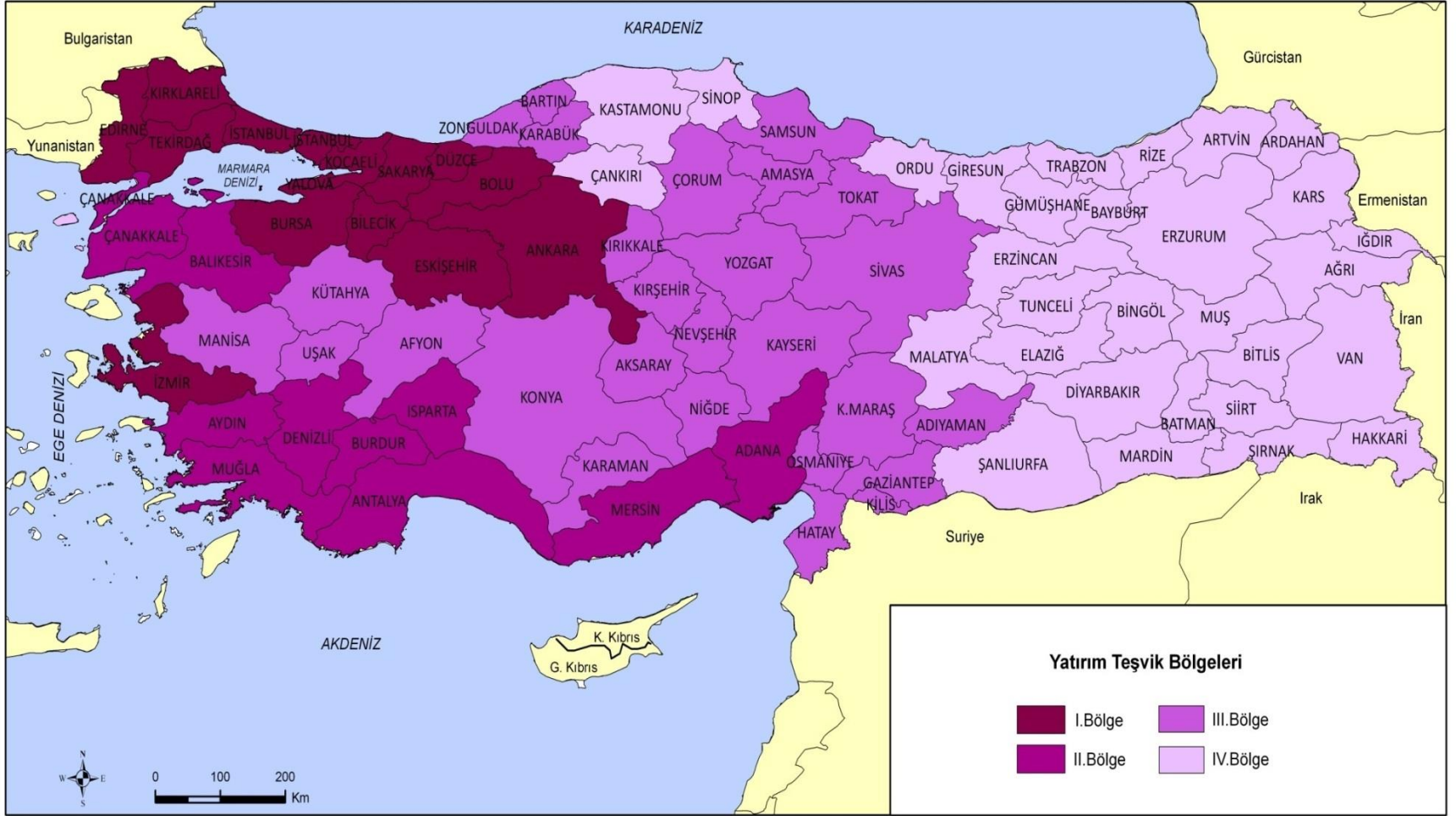
İBBS Düzey 2 Bölgeleri – 26 Bölge

Türkiye’de Kalkınmada Öncelikli Yörelere/Bölgeler

Türkiye'nin Yeni Yatırım Teşvik Bölgeleri

Gelişmişlik kriterine göre bölgeler

Sosyo-ekonomik gelişmişlik kriterine göre bölgeler

